

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความสมบูรณ์ของแฟ้มประวัติครอบครัวของหน่วยบริการปฐมภูมิ และศึกษาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขอุปสรรคในการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวของบุคลากรสุขภาพหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาในประชากรบุคลากรสุขภาพประจำหน่วยบริการปฐมภูมิ 10 แห่ง ในอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 36 คน และตัวอย่างแฟ้มประวัติครอบครัว จำนวน 500 แฟ้ม ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเป็นแบ่งชั้นและเป็นระบบ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบตรวจสอบความสมบูรณ์ของแฟ้มประวัติครอบครัว และแบบสอบถามอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ไขอุปสรรค เครื่องมือการศึกษาทั้ง 2 ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และมีค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (content validity index [CVI]) ได้เท่ากับ 0.99 และ 0.81 ตามลำดับ ผู้ศึกษาได้นำแบบตรวจสอบความสมบูรณ์ของแฟ้มประวัติครอบครัว ไปทดลองใช้ด้วยตนเองโดยตรวจสอบแฟ้มประวัติครอบครัวที่หน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 10 แฟ้ม พบว่าสามารถบันทึกข้อมูลได้ตามที่ต้องการ และนำแบบสอบถามอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ไขอุปสรรค ไปทดสอบหาความเป็นปรนัยกับบุคลากรสุขภาพที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 10 คน ก่อนการนำไปใช้จริง ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าคะแนนมาตรฐานตามลักษณะของข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่แล้วนำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างแฟ้มประวัติครอบครัวมีความสมบูรณ์ในระดับดีมากเพียงร้อยละ 9.8 ความสมบูรณ์ในระดับดีมีจำนวนร้อยละ 15.4 ความสมบูรณ์อยู่ในระดับดีพอใช้ ร้อยละ 15.8 ระดับพอใช้ ร้อยละ 41.6 และระดับไม่พอใช้จำนวนร้อยละ 10.2

เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแฟ้มจำแนกตามแต่ละส่วน พบว่า

ส่วนที่ 1 แผนที่บ้านมีการบันทึกไว้สมบูรณ์ในระดับดีมากเพียงร้อยละ 33 และระดับไม่พอใช้ ร้อยละ 67

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกในครอบครัวมีการบันทึกไว้สมบูรณ์ในระดับดีมากมากที่สุดร้อยละ 54.8 ความสมบูรณ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 8.6 ความสมบูรณ์อยู่ในระดับดีพอใช้ ร้อยละ 6.4 ความสมบูรณ์ระดับพอใช้ ร้อยละ 10 และความสมบูรณ์ระดับไม่พอใช้ร้อยละ 20.2

ส่วนที่ 3 บันทึกสุขภาพต่างๆ (ครบตามวัยของสมาชิกในครอบครัวทุกคน) มีการบันทึกไว้สมบูรณ์ในระดับดีมาก เพียงร้อยละ 5 ความสมบูรณ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 10.4 ความสมบูรณ์อยู่ในระดับดีพอใช้ ร้อยละ 36.4 ความสมบูรณ์ระดับพอใช้ร้อยละ 24.4 และความสมบูรณ์ระดับไม่พอใช้ร้อยละ 23.8

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมมีการบันทึกไว้สมบูรณ์ในระดับดีมากมากที่สุดร้อยละ 41.4 ความสมบูรณ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 6.4 ความสมบูรณ์อยู่ในระดับดีพอใช้ ร้อยละ 2.8 ความสมบูรณ์ระดับพอใช้ร้อยละ 14 และความสมบูรณ์ระดับไม่พอใช้ร้อยละ 35.4

ส่วนที่ 5 ข้อมูลในแบบประเมินภาวะสุขภาพครอบครัว พบว่า มีความสมบูรณ์ในระดับดีมาก เพียงร้อยละ 28 ความสมบูรณ์อยู่ในระดับดีพอใช้ ร้อยละ 2.4 ความสมบูรณ์ระดับพอใช้ร้อยละ 1.6 และความสมบูรณ์ระดับไม่พอใช้ร้อยละ

2. อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ไขอุปสรรค ในด้านบุคลากร ได้แก่ บุคลากรไม่พอเพียง บุคลากรขาดความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวและเวลาในการดำเนินการ มีน้อย บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือ และไม่มีกรมอบหมายหน้าที่ในหน่วยบริการปฐมภูมิ ในด้านงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ และการจัดสรรงบประมาณไม่เป็นธรรม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับจัดทำแฟ้มไม่เพียงพอ และด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การประสานงานระดับอำเภอยังไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขอุปสรรคในการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวในด้านบุคลากร ได้แก่ ความพอเพียงของบุคลากร จัดอบรม ประชุมฟื้นฟูเป็นระยะๆ ในด้านงบประมาณ ได้แก่ การบริหารสวัสดิการเงินค่าตอบแทน ในด้านวัสดุอุปกรณ์ไม่มีข้อเสนอแนะ และในด้านการจัดการ ได้แก่ มีการติดตามงานตามแผนและนิเทศงานเป็นระยะๆ วางแผนการทำงานหรือแก้ไขปัญหา มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล มีการสรุปรูปแบบและแนวทางในการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยช่วยรับผิดชอบ

ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแฟ้มประวัติครอบครัวที่มีขอบเขตการบันทึกเฉพาะเจาะจง และเป็นเพียงตัวชี้วัดหนึ่งใน 42 ตัวชี้วัดที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2546) อาจไม่ครอบคลุมการดำเนินเชิงรุกในด้านอื่นอย่างแท้จริง ในช่วงเวลาที่ศึกษา และจำกัดเฉพาะหน่วยบริการปฐมภูมิในอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์เท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าแฟ้มประวัติครอบครัวส่วนใหญ่มีความสมบูรณ์ในระดับพอใช้-ดีพอใช้และมีอุปสรรคในด้านบุคลากร การบริหารจัดการ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ตามลำดับ ซึ่งเพื่อให้การจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวของหน่วยบริการอำเภอศรีเทพได้สมบูรณ์ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ควรมีการเร่งดำเนินการเพื่อให้มีจำนวนบุคลากรสุขภาพที่ดำเนินการในหน่วยบริการปฐมภูมิเพียงพอตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
2. ให้บุคลากรสุขภาพในแต่ละหน่วยมีส่วนในการวางแผนการทำงานของตนเอง โดยให้มีการทำงานเชิงรุกในชุมชนอย่างค่อยเป็นค่อยไปทุกวัน เพื่อให้มีความต่อเนื่อง และเป็นประจำ ตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมทั้งการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนตามผลงานที่ปฏิบัติ และเหมาะสม
3. ผู้บริหาร ควรกำหนดนโยบายให้มีการมอบหมายงานและปฏิบัติงานแบบบูรณาการ ให้บุคลากรสุขภาพแต่ละคนมีพื้นที่ที่รับผิดชอบที่ชัดเจนและมีการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวที่สมบูรณ์ครบทุกหลังคาเรือน มีการสรุปเป็นภาพรวมและจัดเวทีให้นำเสนอ ควรเวลาในการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัว และสร้างโดยนำผลการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวมาประกอบการพิจารณาความคิดความชอบประจำปี
4. คณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายบริการปฐมภูมิ อำเภอศรีเทพ ควรกำหนดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและนิเทศงานทุก 3 เดือน
5. คณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายบริการปฐมภูมิ อำเภอศรีเทพ ควรพิจารณาวางแผนให้มีการนำระบบคอมพิวเตอร์และโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพสนับสนุนการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวรวมทั้งการพัฒนาทักษะและจัดอบรมบุคลากร ในเรื่องการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัว

6. เครื่องมือแบบตรวจสอบความสมบูรณ์ของแฟ้มประวัติครอบครัวที่สร้างขึ้นจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแฟ้มประวัติครอบครัวในหน่วยบริการปฐมภูมิ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัว และใช้ประกอบการประเมินตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพงานของหน่วยบริการปฐมภูมิต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาการพัฒนาการดำเนินการในเชิงรุกของหน่วยฯ ในอำเภอศรีเทพฯ ในด้านการจัดทำแฟ้มฯ และผลกระทบของการดำเนินการเชิงรุกนี้ กับ การดำเนินงานของหน่วยบริการปฐมภูมิตามมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนส่วนอื่น
2. ศึกษาความสมบูรณ์ของแฟ้มประวัติครอบครัว ตลอดจน อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดทำแฟ้มฯ ในพื้นที่อื่นๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved